

VII.7034.4.2020.AMB

**Przewodniczący Centralnej
Komisji do Spraw Stopni i
Tytułów**
ePUAP

Szanowny Panie Przewodniczący!

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła kolejna skarga Pani dr [REDAKTOWANE]
[REDAKTOWANE]¹. W piśmie Skarżąca podnosi, że zgłaszane przez nią uwagi dotyczące
nierzetelności recenzji autorstwa dr hab. [REDAKTOWANE] [REDAKTOWANE], sporządzonej
w postępowaniu habilitacyjnym Skarżącej, są ignorowane przez organy uprawnione do
prowadzenia postępowania awansowego. W związku z tym pragnę zwrócić uwagę Pana
Przewodniczącego na następujące kwestie.

W pierwszej kolejności pragnę podkreślić, że w ocenie Rzecznika Praw
Obywatelskich nie ulega wątpliwości, że kandydat do stopnia naukowego, podejmując
decyzję o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania, musi liczyć się z tym, że jego
dorobek naukowy będzie podlegał ocenie. Ocena ta, dokonywana w pierwszej kolejności
przez powołanych w postępowaniu recenzentów, może być niezgodna z subiektywnym
przekonaniem kandydata o jakości jego pracy naukowej, niemniej to poczucie nie może
stanowić podstawy do uznania recenzji za wadliwą.

Jednak w niniejszej sprawie Skarżąca formułuje szereg zarzutów, które, w ocenie
Rzecznika, nie stanowią nieuprawnionej i bazującej na subiektywnych odczuciach
Habilitantki polemiki z oceną recenzentki, lecz odwołują się do obiektywnie sprawdzalnych
braków lub błędów recenzji. Dla przykładu trudno za subiektywną ocenę uznać podnoszony

¹ Znak sprawy w Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów: BCK-Org-534/19.

przez Skarżącą fakt, że recenzentka wskazała, iż „w dorobku [REDAKTOWANE], nie ma publikacji w czasopiśmie polskim i zagranicznym z listy czasopism znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (JCR), zbieżnej z wysoko punktową ministerialną Listą A, lub choćby na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH)”, podczas gdy Skarżąca przedstawiła do oceny cztery artykuły opublikowane na liście ERIH PLUS, tj. nowej bazie ERIH. Na szereg podobnych nieprawdziwych informacji, jakie znalazły się w recenzji, Skarżąca wskazuje w kierowanych zarówno do Rzecznika, jak i do Pana Przewodniczącego pismach.

Podobnie, pominięcie przez recenzentkę podczas dokonywania oceny dorobku Skarżącej niektórych osiągnięć² uznać należy za nieprawidłowe. Rzecznik nie ocenia co prawda w żaden sposób dorobku Skarżącej, gdyż nie posiada do tego uprawnień, lecz w jego ocenie pominięcie niektórych elementów dorobku Skarżącej może mieć wpływ na ocenę rzetelności recenzji.

Ponadto pragnę podkreślić, że powszechnie przyjmuje się³, iż recenzje nie powinny być nacechowane emocjonalnie i zawierać złośliwych komentarzy pod adresem kandydata do stopnia. Jest to nie tylko wyraz elementarnego szacunku dla kandydata do stopnia, który przedkłada do oceny dorobek naukowy wypracowywany często przez lata, ale także ma to istotne znaczenie z uwagi na fakt, że recenzje są publicznie dostępne. W ocenie Rzecznika, recenzja sporządzona przez dr hab. [REDAKTOWANE] zawiera sformułowania, które mogą budzić wątpliwości co do tego, czy pozostają w zgodzie z powołanym wyżej standardem. Mowa tu np. o takich sformułowaniach pojawiających się w recenzji jak: „Fakt przyznania dr [REDAKTOWANE] stypendium MNiSW dla wybitnych młodych naukowców stanowi moim zdaniem jaskrawy przykład marnotrawienia środków publicznych i służy promowaniu osoby o wątpliwych kompetencjach naukowych”, czy „Próby kokietowania recenzentów, iż tomik ten jest dystrybuowany »w wersji papierowej przez Columbia University Press oraz w wersji elektronicznej (e-książka) przez Cambridge University Press« (...) napawają smutkiem” bądź też określenie mobilności Habilitantki mianem „dramatycznie niskiej”.

² Na co wskazuje w kierowanych do RPO piśmie Skarżąca.

³ Zob. bp. „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce”, opracowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego czy Kodeks Etyki Pracownika Naukowego opracowany przez Komisję ds. Etyki w Nauce PAN.

W ocenie Rzecznika w przypadku, gdy treść bądź forma recenzji przekracza przyjęte przez środowisko akademickie normy bądź zawiera twierdzenia dotyczące dorobku naukowego habilitanta, które są w oczywisty sposób sprzeczne z przedłożonymi recenzentowi dokumentami bądź też, gdy ocena dorobku nie jest dokonywana w odniesieniu do ustawowych kryteriów, wówczas podniesienie tych okoliczności przez kandydata do stopnia nie może być odbierane jako nieuprawniona polemika z recenzjami. Taka interpretacja w rzeczywistości pozbawiałaby kandydatów do stopnia możliwości jakiegokolwiek obrony swoich praw, nawet w przypadku rażąco nierzetelnych recenzji. W ocenie Rzecznika, takiej interpretacji nie uzasadnia też specyfika postępowań awansowych. Podstawowym celem tych postępowań jest bowiem nadanie stopnia bądź tytułu naukowego osobie posiadającej odpowiedni dorobek naukowy. Opieranie rozstrzygnięć organów pierwszej bądź drugiej instancji na nierzetelnych recenzjach stanowi wypaczenie tego podstawowego celu.

W niniejszej sprawie Skarżąca wskazuje też, że została pozbawiona przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej prawa do przedstawienia swoich uwag do recenzji. W ocenie Rzecznika może to oznaczać, że w sprawie doszło do naruszenia prawa strony do czynnego udziału w postępowaniu, tj. prawa, które w jak najszerszym zakresie powinno być realizowane podczas postępowania przez organem I instancji (zob. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 lipca 2018 r., sygn. akt: I OSK 2222/16 w zakresie możliwości toczenia polemiki ze stanowiskiem recenzentów).

Skarżąca podnosi też, że ograniczono jej dostęp do akt postępowania, w szczególności zaś uniemożliwiono jej zapoznanie się z protokołem z posiedzenia komisji habilitacyjnej, podczas części którego była obecna, przed posiedzeniem rady wydziału. Skarżąca wskazuje, że nie miała w konsekwencji możliwości odniesienia się do wypowiedzi Pani dr hab. [REDAKTURA] która miała poinformować członków komisji, że habilitantka podziela merytoryczne zastrzeżenia recenzentki do jej dorobku.

W związku z powyższym, pragnę zwrócić uwagę, że zarówno na gruncie uprzednio obowiązujących przepisów, jak i w świetle ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm., dalej też jako: p.s.w.n.), strona postępowania awansowego ma prawo do zapoznania się ze wszystkimi aktami

postępowania na zasadach określonych w art. 73 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2020 r. poz. 256)⁴. Przepisy uprzednio obowiązujące ani ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* nie przewidują jednak obowiązku niezwłocznego informowania habilitanta o przygotowanym protokole. Niemniej w celu zapewnienia jawności postępowania i możliwości aktywnego udziału strony w postępowaniu, celowym jest umożliwienie habilitantowi zapoznanie się z opinią komisji habilitacyjnej i protokołem komisji przed posiedzeniem organu uprawnionego do nadawania stopnia naukowego, tak aby zapewnić mu możliwość odniesienia się do treści tych dokumentów przed wydaniem rozstrzygnięcia w przedmiocie nadania stopnia naukowego.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienia stanowiska w sprawie, w szczególności zaś o wskazanie, czy stanowisko Skarżącej dotyczące prawidłowości recenzji Pani dr hab. [REDAKTION] zostało przekazane recenzentom powołanym przez Centralną Komisję.

Z poważaniem

[REDAKTION]

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

[REDAKTION]

⁴ Mając na uwadze art. 178 ust. 3 p.s.w., przepisy k.p.a. stosuje się w postępowaniach awansowych odpowiednio w zakresie nieuregulowanym przez p.s.w.n.